

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 20 _____ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА на здобуття освітнього ступеня
магістра зі спеціальності
072 “**Фінанси, банківська справа та страхування**”
за магістерською програмою професійного спрямування:

«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему:

Шляхи покращення прибутковості підприємств у ринкових умовах
господарювання

Виконавець:

студентка ФЕФ 63 групи
Автономова Наталя Олегівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Ропотан Ірина Валеріївна

/підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ ТА УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ.....	6
1.1. Економічна сутність та еволюція економічної категорії прибутку.....	6
1.2. Принципи управління та фактори, що впливають на процес управління прибутком на підприємстві	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ПРИБУТКУ ПАТ «Водолей».....	30
2.1. Діагностика фінансових показників ПАТ «Водолей».....	30
2.2. Факторний аналіз прибутку ПАТ «Водолей».....	43
2.3. Операційний аналіз діяльності ПАТ «Водолей ».....	47
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	54
3.1. Шляхи покращення прибутковості ПАТ «Водолей».....	54
3.2. Прогнозування фінансового стану ПАТ «Водолей».....	66
ВИСНОВКИ.....	73
Список використаних джерел.....	76
Додатки.....	82

ВСТУП

Актуальність теми. Прибуток і суть його формування є досить актуальною темою в наш час, оскільки, як відомо, основною метою діяльності будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки є одержання прибутків. Прибуток є основним показником в умовах товарно-грошових відносин, що характеризує кінцевий результат виробничо-господарської діяльності підприємства. З доходами і прибутком підприємства зв'язане вирішення важливих соціальних, економічних, політичних, етичних проблем суспільства як на мікро, так і на макрорівні. Усе це додає цим господарським поняттям підвищену актуальність і значимість.

Прибуток – це частина чистого доходу, що залишається підприємству після відшкодування всіх витрат, пов'язаних з виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності.

Він виступає як суспільний провокатор і особистий мотиватор, що спонукає підприємців до збільшення обсягів товарів та їхніх видів з метою задоволення зростаючих потреб суспільства.

Дана проблема досліджувалась ще в давні часи представникам класичної школи, зокрема це роботи: А. Бабо, К. Маркс, Ф. Найт, Д. Рікардо, П. Самуельсон, А. Сміт, Й. Шумпетер, Е. Чемберлен, Дж. Хікс, І.А. Бланка, Н.М. Бондара, О.О.Гетьмана, С.Ф.Покропивного, А.М. Поддєрьогіна, В.М.Шаповала, Л.І.Шваба і т.д. За допомогою вивчення їх досліджень є можливість узагальнити теоретичні та методичні основи щодо підвищення ефективності прибутковості, як одного з провідних показників господарсько-фінансової діяльності підприємства в сучасних умовах.

Прибуток, найвідоміша з давніх часів категорія, котра отримала новий зміст в умовах сучасного економічного розвитку країни, формування реальної самостійності суб'єктів господарювання. Тисячі великих і малих підприємств докладають всіх можливих заходів для ефективного управління діяльністю своєї фірми з метою отримання прибутку. Прибуток, будучи головною

рушійною силою ринкової економіки, забезпечує інтереси держави, власників і персоналу підприємства.

Грамотне, ефективне управління формуванням прибутку передбачає побудову на підприємстві відповідних організаційно-методичних систем забезпечення цього управління, знання основних механізмів формування прибутку, використання сучасних методів її аналізу і планування. Особливу увагу менеджерами підприємства приділяється питанням управління доходами та витратами, податковими платежами, ресурсами підприємства і ризиками. Сучасні системи забезпечення управління процесом формування прибутку дозволяють оптимізувати вплив вищенаведених факторів на кінцевий результат.

Метою даної кваліфікаційної роботи магістра є теоретичне обґрунтування та дослідження механізму формування розподілу та управління прибутком на прикладі конкретного підприємства.

У відповідності з поставленою метою, в кваліфікаційній роботі магістра вирішуються наступні **завдання**:

- описати механізм формування розподілу та управління прибутком;
- дослідити економічну сутність прибутку та його використання в умовах ринкового господарства і механізм його розподілу;
- проаналізувати фінансові показники конкретного підприємства;
- зробити факторний аналіз прибутку ПАТ «Водолей»;
- запропонувати шляхи регулювання прибутку;
- обґрунтувати розроблені заходи щодо збільшення прибутку підприємства;
- зробити прогноз фінансового стану аналізованого підприємства.

Об'єктом дослідження є процес покращення прибутковості підприємств у ринкових умовах господарювання.

Предметом дослідження є фінансово-економічний механізм формування, планування і регулювання прибутку організацій (підприємств) в умовах ринкової економіки.

Методи дослідження. Залежно від поставлених цілей і завдань в процесі дослідження використовувалися відповідні методи наукового пізнання: аналіз, синтез, систематизація та наукова абстракція (при узгодженні термінологічного апарату, дослідженні ризикоутворюючих факторів, методів їх оцінки та регулювання); порівняння (при визначенні переваг і недоліків методів управління кредитним портфелем); системного та структурного аналізу і моделювання (при розробці методики встановлення цільової структури кредитного портфелю банку); графічного, дисперсійного, кореляційного, факторного, стохастичного аналізу.

Теоретичною та методологічною основою **інформаційної бази** дослідження формування та регулювання прибутку організацій, а також управлінням доходами і витратами організації (підприємства) послужили праці вітчизняних економістів і практиків у галузі економічної теорії, управління витратами, теорії ринку, управління і планування прибутку, фінансів та інших областях економіки.

Наукова новизна роботи полягає у теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні комплексу питань, пов'язаних із шляхами покращення прибутковості підприємства ПАТ «Водолей». Запропоновані рекомендації дістали подальшого впровадження на аналізуємому підприємстві.

Структурно кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури, додатків.

ВИСНОВКИ

Нами було розглянуто прибуток підприємства та вплив низки факторів на прибутковість підприємства, що являє собою факторний аналіз. В даній роботі викладені теоретичні і практичні питання щодо історичного розвитку та економічної сутності поняття «прибуток», процесу управління прибутком на підприємстві. Прибуток порівнюється з киснем, необхідним для підтримки життєдіяльності живого організму. Однак одержання кисню людиною не ставить як мету своєї діяльності. (Тут, що правда, існує негласне припущення - кисень не є обмеженим ресурсом). Звідси випливає, що одержання, максимізація прибутку – це, скоріше, не ціль, а умова досягнення цілей виживання і розвитку. Таким чином процес управління прибутком на підприємстві правильніше було б назвати процесом управління виживання підприємства на ринку. Виконавши кваліфікаційну роботу магістра було вирішено науково-прикладне завдання – розроблено теоретичні та прикладні засади прибутковості підприємства, що дозволило зробити такі висновки:

1) упродовж багатьох років вчені, як вітчизняні, так і зарубіжні зробили значний внесок у дослідження прибутковості та пошук пропозицій щодо підвищення економічної ефективності підприємств;

2) показники прибутковості – це відносні показники ефективної діяльності та фінансових результатів підприємства, які групуються згідно до інтересів учасників економічного процесу чи ринкового обміну, а також вимірюють прибутковість з різних позицій;

3) прибутковість є одним з найважливіших показників, який дає змогу оцінити ефективність використання вкладених коштів власниками.

4) прибуток зіставляється зі авансованою вартістю, яку можна визначити, як власний капітал, основний капітал, оборотний капітал, позичковий капітал.

Проведений в ході дослідження аналіз дозволяє зробити висновок, що значення прибутку полягає в тому, що він відбиває кінцевий фінансовий результат. Разом з тим на величину прибутку, його динаміку впливають

фактори, що як залежні, так і не залежні від зусиль підприємства. Певною мірою залежать від підприємства такі фактори, як рівень цін на реалізовану продукцію і заробітну плату, рівень господарювання, компетентність керівництва, конкурентоздатність продукції, організація виробництва і праці, його продуктивність, стан і ефективність виробничого і фінансового планування.

У процесі написання кваліфікаційної роботи досягнуто усіх поставлених завдань, що дало змогу розкрити актуальність умов, які необхідні для забезпечення покращення прибутку підприємства. В теоретичній частині кваліфікаційної роботи визначено поняття прибутку та прибутковості підприємства. Дослідження теоретичних підходів до трактування сутності поняття «прибуток» дозволило сформулювати власне визначення даного поняття. Під прибутком підприємства пропонуємо розуміти різницю між майновим станом підприємства на кінець та на початок звітної періоду.

Для аналізу та розробки плану фінансового оздоровлення було обрано ПАТ «Водолей», яке створене з метою виготовлення та реалізації хлібобулочних виробів.

Проведений аналіз фінансового стану даного підприємства дав змогу визначити слабкі та сильні сторони діяльності підприємства. В процесі дослідження виявлено:

- дане підприємство потребує санаційного втручання, оскільки нормативному значенню відповідає тільки коефіцієнт покриття;
- низький рівень платоспроможності;
- розрахункові показники ліквідності не відповідають нормативним значенням, що може привести до краху фінансової системи підприємства;
- високий рівень ділової активності, значення показників досягають нормативних значень;

Для усунення недоліків, які виникли у фінансовій діяльності та покращення фінансового стану ПАТ «Водолей» запропоновано такі заходи, які покращать фінансові результати, відновлять платоспроможність,

ліквідність підприємства та санаційну спроможність підприємств, а саме: проведення реструктуризації активів підприємства.

Здійснивши калькуляцію всі витрат пов'язаних із впровадженням даних заходів визначено, що підприємство зможе підвищити ефективність управління фінансовими потоками через збільшення вхідних фінансових потоків, а в результаті і зростання обсягу чистого фінансового прибутку, що сприятиме відновленню платоспроможності та ліквідності підприємства. Отже, запровадження даного проекту є доцільним, оскільки комплекс запропонованих заходів дозволить ПАТ «Водолей» підтримувати фінансову рівновагу та зменшить ризик виникнення фінансової кризи на підприємстві.

ПАТ «Водолей» діє на принципах повної господарської самостійності. Завдяки його існуванню задовольняються одні з основних потреб населення.

Підприємство самостійно планує свою діяльність, визначає стратегію та основні напрямки свого розвитку відповідно до галузевих науково-технічних прогнозів, кон'юктури ринку продукції, товарів, робіт, послуг та економічної ситуації. Воно реалізує свою продукцію, послуги, що формуються відповідно до умов економічної діяльності, а також у випадках, передбачених законодавством України, за фіксованими державними цінами.

Отже, після всіх проведених досліджень та отриманих результатів можна зробити висновок, що використання прибутку ПАТ «Водолей» є не достатньо ефективним, тому для покращення ефективності діяльності підприємства, тобто покращення рівня прибутковості, потрібно залучити якомога більше частки ринку, впровадження новітніх технологій, покращити організацію та умови праці, розширити асортимент надання послуг, проводити модернізацію обладнання, закупляти нове, більш продуктивне та ефективне устаткування. Підприємству потрібно більше уваги приділити фінансовому прогнозуванню та плануванню, що в результаті у майбутньому дасть можливість уникнути зайвих витрат, раціонально використовувати наявні ресурси на підприємстві, а також допоможе знайти приховані ресурси виробничих потужностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азрилиян А.Н. , Азрилиян О.М., Калашникова Е.В. и др. Большой экономический словарь: 8 тыс. терминов, - М.: Институт новой экономики, 2012, - 120 с.
2. Бабо А. Прибыль / А. Бабо ; пер. с фр. Е.П. Островской; общ.ред. В.И. Кузнецова. – [4-е изд.испр.]. – М.: Издательская группа «Прогресс» «Универс», 2013. – С.175.
3. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія і практика. навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
4. Белікова Т.В. Оцінка фінансового стану підприємств побутового обслуговування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.07.05 – “Економіка торгівлі та послуг” / Т.В. Белікова. – Х., 2016. – 20с.
5. Березін О.В., Бутенко Н.В. Економіка підприємства : навч. посіб. / О.В. Березін, Н.В. Бутенко. – К. : Знання, 2009. – 254 с.
6. Бланк И.А. Управление прибылью / Игорь Александрович Бланк.– [2-е изд.]. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2012. – С.752.
7. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс. – К.: Ника-Центр; Эльга, 2011. – 528 с.
8. Бондаренко С.Г. Основи технології машинобудування: навчальний посібник : рек. МОНУ/ С.Г.Бондаренко.- Львів: Магнолія 2006, 2011.– С.500.
9. Василик О. Д. Теорія фінансів : підруч. / О. Д. Василик. – К. : НІОС, 2013. – С.416.
10. Волчок І.П. Сучасні виробничі технології у машинобудуванні та металургії: навч. посібник/ І.П.Волчок, В.М.Плескач, І.А.Шестаков.- Запоріжжя: ЗНТУ, Дике поле, 2016. – С.360.
11. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навч. посібник/ О.О. Гетьман – К.:Центрнавч. літератури, 2016. – С. 488.

12. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз. – 2015.[Електронний ресурс].
Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/ekonomichniy_analiz_-_grabovetskiy_bye

13. Гречина І. В. Оцінка інвестиційної привабливості торговельних підприємств: монографія [Текст] / І.В. Гречина, П.М. Сухарев. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2013. – 417 с.

14. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства : навч. посіб. / В.І.Гринчуцький, Е.Т.Карпетян, Б.В.Погріщук – [2-е вид., перероб. і доп.] – К. : ЦУЛ, 2012. – 304 с.

15. Дайновський Ю.А. Фінансовий аналіз життєвого циклу підприємства / Ю.А. Дайновський, С.В. Корягіна // Фінанси України : журнал. – 2013. – № 10. – С. 66-75.

16. Данилюк М.О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник./М. О Данилюк, В. І. Савич -К.: ЦНЛ, 2014. – С.204.

17. Звітність підприємств : навч. посіб. / [за ред. Ю. А. Вериги]. – Полтава :Інтерграфіка, 2015. –С. 656.

18. Іванюта П.В. Управління ресурсами та витратами : навч. посіб. / П.В.Іванюта, О.П.Лугівська ; за ред. Іванюти С.М. [2-ге вид.] – К. : ЦУЛ, 2011. – 320 с.

19. Івахненко В.М., Курс економічного аналізу: навч. посіб.// Київ: Знання-Прес, 2010. – 208 с.

20. Колесникова В.М. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах реформування податкової системи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.02 – “Підприємництво, менеджмент і маркетинг” / В.М. Колесникова. – Х., 2012. – 18 с.

21. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник [Текст] / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Деєва: Центр навчальної літератури, 2012. – 528с.

22. Кривицька О.Р. Планування прибутку підприємства при визначенні стратегії його розвитку / О.Р. Кривицька // Фінанси України. – 2015. – № 3. – С. 138-143.
23. Кузьмін А.І. Погляд на вимірники прибутку підприємства в економіці знань// [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2010_1/187.pdf/
24. Малюга Н.М. Прибуток як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку/Н.М. Малюга //Вісник ЖДТУ.-2014-№2(28).- С.110-129.
25. Маркс К. Сочинения -Т. 25. – Ч. I. / К. Маркс, Ф. Энгельс. — М.: 2014. - С. 43
26. Маслак О.І. Економіка промислового підприємства : навч. посіб. / О.І.Маслак, Л.Д.Воробйов. – К. : ЦУЛ, 2011. – 172 с.
27. Митяй О.В. Проектний аналіз: навч. посіб. для студентів, викладачів ВНЗ. / Митяй О.В. – К., 2011. – 311 с.
28. Найт Ф. Риск, неопределенность и прибыль / Ф.Найт ; пер. с англ. М.Я. Каждана; Центр еволюц.экономики. – М.: Дело, 2013. – С.359.
29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердж. Наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
30. Никитин С., Глазова Е.. Прибыль: теоретические и практические подходы / С. Никитин // Мировая экономика и международные отношения . – 2012. – № 5. - С. 20-27.
31. Овчинникова, Т. И. Методы финансово-экономической диагностики банкротства [Текст] / Т. И. Овчинникова, А. И. Пахомов, И. Н. Булгакова // Финансовый менеджмент. – 2015. – N 5. – С. 42 – 55.
32. Організація і методика економічного аналізу : навч. посіб. / Т.Д.Косова, П.М.Сухарев, Л.О.Ващенко та ін. – К. : ЦУЛ, 2012. – 528 с.

33. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред Г.Н.Климка, В.П. Нестеренка.-2-ге вид., перероб. і доп.-К.: Вища школа.-Знання, 2013.-С.743.
34. Павловська О.В., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2012. – 388 с.
35. Плиса, В. Й. Стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства [Текст] / В. Й. Плиса // Фінанси України. – 2012. – N 11. – С. 36 – 42.
36. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: Підручник. / С. Ф. Покропивний – [2-ге вид.Переробта доп.]. – К.: КНЕУ, 2011. – С.352.
37. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб`єктів господарювання [Текст] : підручник / П. Я. Попович. [2-е изд., перераб. и доп] – Тернопіль : Економічна думка, 2014. – 416 с.
38. Проскурін В.П. Історія економіки та економічних учень . Нариси економічної історії індустріальної цивілізації: Навч. посіб. / Проскурін В.П. – К.: КНЕУ, 2015. – 372 с.
39. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. – К.: Знання, 2015. – 662 с.
40. Самуельсон П.А. Экономика: [учебн.] / П. А. Самуельсон ; пер. с англ. – Севастополь:Издательство «Ахтиар»,2015. – С.384.
41. Семенович Т.А. Організаційно-економічний механізм стабілізації фінансового стану транспортних підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.06.01 – “Економіка, організація та управління підприємствами” / Т.А. Семенович. – Кіровоград, 2015. – 213 с.
42. Сіменко І.В. Якість систем управління підприємствами: методологія, організація, практика: монографія [Текст] / І.В. Сіменко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2009. – 394 с.
43. Скляр Г.П. Механізм забезпечення фінансової стійкості підприємств споживчої кооперації та його удосконалення в умовах перехідної економіки / Г.П. Скляр, О.О. Педик. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukrcoop-journal.com.ua>

44. Слав'юк Р. А. Фінансипідприємств : навч. посіб. / Р. А Слав'юк. – К. : ЦУЛ, 2012. – С. 460.
45. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит – М.:Л., 1935. – С. 112.
46. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ю.М.Тютюнник. – К.: Знання, 2012. – 815с.
47. Финансы: Учебное пособие / Под ред. проф. Ковалевой А.М.-М.: Финансы и статистика, 2016.– С.336.
48. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: підруч./ О.С.Філімоненков, Д. І. Дема. – К. :Алерта, 2009. – 496 с.
49. Фінансипідприємств: Навчальний посібник: Курс лекцій / За ред. д.е.н., проф. Кірейцева Г.Г.-К.: ЦУЛ, 2012.– С 268.
50. Хикс Дж. Стоимость и капитал / Дж. Хикс. – М.: Прогресс, 2013. – С. 488.
51. Чемберлен Э.Х. Теория монополистической конкуренции: Реориентация теории стоимости / Чемберлен Э. Х. ; пер. с англ. Э.Г. Лейкина, Л.Я. Розовского ; под ред. О.Я. Ольсевича. – М.: Экономика, 2016. – С.351.
52. Шафорост Я. П. Сутність прибутку як економічної категорії: історичний аспект / Я. П. Шафорост // Наукові праці НДФІ. – 2011. – Вип. 1 (54). – С. 155–163.
53. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навч. посібник/ Л.І. Шваб - [4-те вид.]. – К.: Каравела, 2016. –584 с.
54. Шембель Ю.С. Прогнозування кризового стану підприємства й обґрунтування комплексу заходів антикризового управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 – “Економіка, організація та управління підприємствами” / Ю.С. Шембель. – Д., 2012. – 18 с.
55. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: Навч. пос. – К.:Кондор, 2005. – 193с.
56. Шильникова О. М. Формування доходів місцевих бюджетів // Фінанси України // 2011.-№9. – С. 159.

57. Ширягіна О.Є. Прибуток підприємства: історичний аспект / О. Є. Ширягіна // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. - № 12.- С. 156-159.

58. Шумпетер И. Теория экономического развития / И. Шумпетер ; пер. с нем. В.С. Автономов и др. –М.: Прогресс, 1982.. – С.455.

59. Яценко В. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [Текст] / В. М. Яценко, О. М. Шинкаренко, Н. М. Бразілій. - Черкаси: ЧДТУ, 2010. - 267 с.